

Chamaesyrrhus lusitanicus Mik, ny slægt og art for Danmark (Diptera: Syrphidae)

ERNST TORP PEDERSEN

Torp Pedersen, E.: *Chamaesyrrhus lusitanicus* Mik, a new Danish genus and species (Diptera: Syrphidae).

Ent. Meddr, 48: 131–132. Copenhagen, Denmark, 1980. ISSN 0013–8851.

The 2nd of August 1980 the author caught a male of *Chamaesyrrhus lusitanicus* Mik, near Vejers in the Southern part of West-Jutland, Denmark (UTM: 32 U MG 4764). It was collected in abandoned fields, which have not been cultivated for the last 12 years, and about 300 meters from the nearest plantation of conifers. It is the first specimen of *Chamaesyrrhus* collected in Denmark.

E. Torp Pedersen, Nørrevang 19, DK-7300 Jelling, Denmark.

Den 2. august 1980 fangede jeg en han af *Chamaesyrrhus lusitanicus* Mik, 1898 på det militære område nær vejen Vejers-Grærup, 300 meter nord for vejen Vejers Strand-Oksbøl (distrikt WJS sensu Torp Pedersen, 1973, 1975. UTM: 32 U MG 4764).

Den sad i den frodige urtevegetation af bl. a. Agertidsel (*Cirsium arvense*) på de tidligere marker, som har ligget udyrkede hen, siden militæret overtog området 1. november 1968. Min første tanke, da jeg fik øje på dyret, var, at det drejede sig om en *Pelecocera tricineta* Meigen, som i de senere år har vist sig at være meget udbredt i klitplantagerne i den vestjyske naturpark fra Tipperne til Skallingen, men det overraskede mig straks at træffe den på dette sted, der ligger 300 meter fra den nærmeste klitplantage (det sydlige afsnit af Vejers Klitplantage mellem Vejers og Kallesmærsk). De adskilte pletter på bagkroppen (ikke tværbånd som hos *Pelecocera*) og det mere ovale 3. antenneled afslørede dog hurtigt, at det drejede sig om det første eksemplar af slægten *Chamaesyrrhus* Mik, 1895, der nogensinde er fanget i Danmark.

Fra Nordvesteuropa kendes 3 arter af denne slægt, af hvilke den mest udbredte er *C. scaevoides* beskrevet af Fallén i 1817 på grundlag af en enkelt hun fanget af Zetterstedt i Östergötland, Sverige.

Eksemplaret fra Vestjylland tilhører imidlertid arten *C. lusitanicus* Mik, som blev beskrevet i 1898 fra Cintra i Portugal. I Maj 1974 fangede jeg et stort materiale af *Pelecocera tricineta* og *Chamaesyrrhus scaevoides* samt en enkelt hun af *C. lusitanicus* ved San Michele i 570 meters højde på vestsiden af Monte Baldo øst for Lago di Garda i Norditalien. I min samling findes endvidere materiale fra Leningradområdet i det nordvestlige Sovjetunionen (2 ♂ og 2 ♀ leg. et det. A. Stackelberg), Nederland (♂ og ♀ leg. et det. V. S. van der Goot) og Spanien (Torp Pedersen, 1971). Endvidere er arten kendt fra Finland (Frey, 1941), Belgien (Goot, 1956), Frankrig og DDR (Becker, 1921).

C. lusitanicus angives fra Nederland at være en atlantisk art (Doesburg, 1951). Som det fremgår af det anførte, er den ukendt på De britiske Øer, i Norge, Sverige og Vesttyskland (BRD), altså i de fleste af vore nabolande.

Et godt kendetegn på denne art er kombinationen af grålig bestøvet pandelunula og antennebørstens tilhæftning bag midten af 3. antenneleds overside, men overfladisk ligner de 3 arter hinanden meget. Ved en nærmere undersøgelse må man benytte en karakter, som det er ret usædvanligt at anvende på syrphider, nemlig tilstedeværelse af eller mangel på visse børster. *C. lusitanicus* har som den eneste af de tre arter to

børster på den postalare callus. Endvidere har den en lang, mørk børste på bagkanten af den bageste konvekse del af mesopleura, nogle kraftige hår mellem den mikroskopiske behåring på den forreste plane del af mesopleura og en kraftigere børste mellem hårene i den notopleurale fordybning (Goot, 1957).

I Nederland er biotopen for *C. lusitanicus* områder med blomstrende Hedelyng (*Calluna vulgaris*), især lyngområder i plantager. Flyvetiden er august–september (Goot, 1956).

Med en længde på omkring 5 mm er denne art én af vore mindste syrphider. Slægtens larveudvikling er ukendt, men arterne formodes at være aphidifage.

Jeg takker Oksbøllejrens kommandant, oberstløjtnant Leif Guldmann Ipsen, for tilladelse til at færdes på de militære områder ved Oksbøl og for den velvilje og interesse, hvormed mine undersøgelser er blevet fulgt.

Ny dansk stiletflue fundet på Røsnæs (Diptera: Therevidae)

I bd. 70 (1965) af »Danmarks Fauna« behandles på side 65–67 en karakteristisk og i Danmark vidt udbredt *Thereva*-art under navnet *T. circumscripta* Loew, 1847. Et par år senere havde jeg lejlighed til at revidere Loew's typeeksemplarer af *circumscripta*, to hunlige individer fra henholdsvis Schlesien og Sydfrankrig. Disse syntyper tilhørte ikke samme art, og individet fra Sydfrankrig blev udvalgt til lectotype for *circumscripta*. Det gyldige navn for den art, der i 1965 benævntes *circumscripta* Loew, viste sig at være *valida* Loew, 1847, og også Schlesien-individet nævnt ovenfor hørte til denne art.

T. valida er vidt udbredt i Mellem-, Vest- og Nord-europa; i Skandinavien når den mod nord til Lapland,

Litteratur

- Becker, Th., 1921: Neue Dipteren meiner Sammlung. – Mitt. Zool. Mus. Berlin 10: 1–93.
- Doesburg Sr., P. H. van, 1951: Mededelingen over Syrphidae IX. – Ent. Ber., Amst. 13: 275–278.
- Fallén, C. F., 1817: Diptera Sveciae, Syrphici p. 23–67. Lundae.
- Frey, R., 1941: Enumeratio Insectorum Fenniae VI. Diptera. 63 p.
- Goot, V. S. van der, 1956: Het Genus *Chamaesyrrhus* in Nederland. – Ent. Ber., Amst. 16: 35–37.
- 1957: The Genus *Chamaesyrrhus* II. – Ibid. 17: 243–244.
- Mik, J., 1898: Ein neuer *Chamaesyrrhus*. – Wien. ent. Ztg. 17: 143–146.
- Torp Pedersen, E., 1971: Some Syrphidae from Spain, with descriptions of two new species (Insecta, Diptera). – Steenstrupia, Copenhagen 1: 229–245.
- 1973: Fortegnelse over Danmarks svirrefluer (Diptera, Syrphidae) og deres faunistik – Ent. Meddr 41: 21–48.
- 1975: Nye faunistiske bidrag til fortegnelsen over Danmarks svirrefluer (Diptera, Syrphidae) – Ibid. 43: 177–185.

og som allerede nævnt er den også vidt udbredt i Danmark.

T. circumscripta er en yderst sjælden art, hvoraf jeg hidtil kun har set omkring 12 ♂♂ og 15 ♀♀ fra forskellige lokaliteter i Frankrig, Schweiz, Slovakiet, Ungarn og Makedonien. Det var derfor en betydelig overraskelse, da Ole Martin fra en ekskursion 12.v.1978 til Kongstrup klint på Røsnæs i Nordvestsjælland hjembragte en fin serie på 9 ♂♂ og 3 ♀♀ af den »rigtige« *circumscripta*, og fundet er en meget betydelig udvidelse af den kendte udbredelse af arten.

Klinterne på Røsnæs huser som bekendt en række varmeelskende insektarter. En samlet oversigt over dette faunaelement ville være meget ønskelig.

Leif Lyneborg, Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, 2100 København Ø.